

Historicky a vzpomínání

Vánoční nadílce **knih spojených s Brnem** dominují výpravy do minulosti města a jeho postav

Jana Soukupová
spolupracovnice
MF DNES

Mladá léta Arnošta Goldflama, soubor brněnských osobností 20. století, básníková tajemství, kouzlo Antarktidy. To vše přibližují nedávno vydané knihy s brněnským otiskem.

Ohlžení v klopnotném stylu

„Brno, ty město mých snů“ nazval dramatik, herec a v posledních letech stále víc literárně tvořící autor Arnošt Goldflam knížku svých vzpomínek na brněnské mládí někdy na přelomu 70. a 80. let. Po knize Tata a jeho syn, kde se posmrtně omlouval svému otci za vzájemné spory, a následně Hlavně o mamince, s níž prý žádné spory neměl, se opět z jisté části fiktivně vrací k létům, kdy se dozvěděl o svém židovském původu, sbíral sexuální zkušenosti a maminka mu umírala na rakovinu.

Vzpomínky jsou to zajímavé i přesto, že při srovnání s autorovým skutečným životopisem leda-

cos nesedí. Ale průšvih knihy tkví ve stylu, jímž je psána. Goldflam totiž píše s erudiicí školáčka základní školy, mnohmluvně a přitom s pozoruhodně okleštěnou slovní zásobou, klopnotně a prkenně. Je to velká škoda. Kdyby se jeho knihy ujal schopný redaktor, jenž by ji ovšem musel stylisticky z gruntu přepsat, autentické Brno 70. a 80. let by se v knize neztratilo. A zároveň by nebylo tak nepřijemné tyto vzpomínky číst.

Brněnské pikanterie 20. století

S podtitulem „Karel Fuksa o brněnské bohémě, Arnoštu Goldflamovi, Frantovi Kocourkovi, Janu Novákově, sobě a dalších“ vyšla kniha **Bůh je z Brna**. A nebylo by asi zajímavějších vzpomínek renesančního brněnského režiséra, scenáristy i výtvarníka na osobnosti a události zhruba od počátku 20. století dodnes, kdyby se na jejich textové podobě nepodepsal rozhlasový redaktor Jiří Kamen.

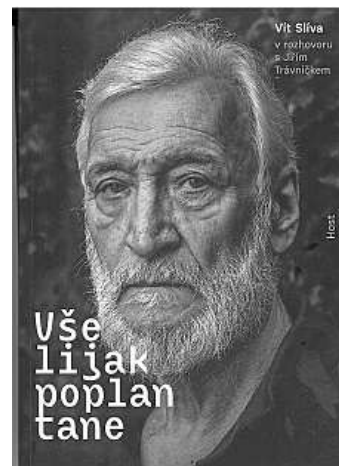
Je jistě cenné, že zaznamenal nejruznější - i pikantní - podrobnosti nejen o nepominutelných brněnských postavách zmíněných v podtitulu knihy, ale třeba také o Josefu Kainarovi, Františku Vlčilovi, Ivanu Blatném, hraběti Haugwitzovi, Milanu Kunderovi, skladateli a muzikologovi Miloši Štědroňovi, faráři Františku Líznovi a řadě dalších, s nimiž se sám Fuksa nebo jeho rodina stýkali. Velmi zajímavé jsou i vzpomínky na brněnskou zednářskou lož, jejímž členem byl Fuksův dědeček. Jenže to všechno je v knize navrženo a odvyprávěno stylem hop sem, hop tam, mnohdy útržkovitě a jaksí nedopovězeně. Navíc lidé, kteří nejsou z Brna či zasvěcení, by nejspíš potřebovali k vyprávění patřičný vysvětlující aparát, jenž však v knize chybí, stejně jako souhrnný obsah či jmenný rejstřík. Knihu sice doplňuje menší fotografická příloha, ale i ta vypadá podobně kuse a neúplně.

Bůh je z Brna Vzpomínky režiséra Karla Fuksy na osobnosti a události, které prošly Brnem, sepsal Jiří Kamen a vydala Mladá fronta. Cena: 369 Kč

Upřímná zpověď básníka

Další vzpomínková kniha týkající se z dřívější části Brna má formu rozhovoru, který vedl literární vědec Jiří Trávniček se svým bývalým gymnaziálním profesorem, básníkem Ví-

Všelijak poplantane Vzpomínkový rozhovor s básníkem Vítem Slívou vede jeho bývalý student Jiří Trávniček. Vydal brněnský Host. Cena: 399 Kč

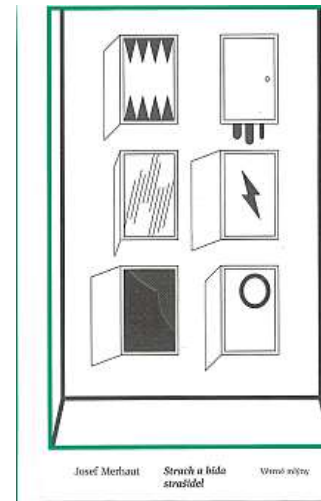
tem Slívou. Vyšla v brněnském Hostu a v souladu s básníkovým slezským původem se jmenuje Všelijak poplantane. Ale poplantane neboli přibližně vyprávěné na přeskáčku v knize není nic. Trávniček jí naopak dal přehledný řád věnující se básníkovu životu z hlediska místopisného i životopisného.

A pokud si mnohohlavě stádečko profesorových bývalých studentů z Gymnázia Slovanské náměstí a posléze z Biskupského gymnázia chce počíst o kdekteré jeho intimnosti, kniha jej nezklame. Od ne skutečně drtivé rodinné historie, která fatálně poznamenala život jeho rodičů, až po neskrývané pijatyky s přáteli a studenty včetně dlouholetého mimomanželského vztahu netají Vít Slíva před čtenářem zřejmě nic podstatného. Navíc se samozřejmě věnuje svým literárním i hudebním láskám, své tvorbě a literárnímu životu Brna zejména v 80. a 90. letech i vzpomínkám na četné osobnosti, které potkal a jež ho ovlivnily. Knihu navíc doplňuje poměrně bohatý fotografický doprovod ze Slívova soukromého archivu.

Duchařský příběh z Brna

Pravnuk Josefa Merhauta (1863-1907), brněnského novináře, jehož literární práce bývaly situovány právě do Brna, se jmenuje stejně a v nakladatelství Větrné mlýny vydal ve svých 69 letech knižní prvotinu, novelu **Strach a bída strašidel**. Ta se rovněž odehrává v Brně, ovšem už v dnešních časech. Chtěl-li takto potomek, jenž ovšem celý život učil matematiku a fyziku na královopolském gymnáziu, připomenout svého předka, jehož jméno nese ulice směřující od centra k Lesné, měli bychom to nejspíš chápat jako chvályhodný počín.

Jenže to by jeho duchařský příběh o strašidlech, která se stýkají

Strach a bída strašidel Stejnojmenný pravnuček Josefa Merhauta sepsal duchařský příběh v brněnských realitách. Vydaly Větrné mlýny. Cena: 349 Kč

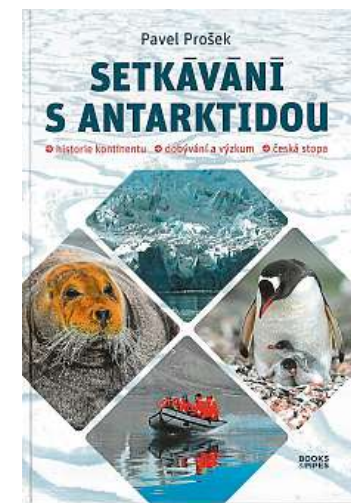
s Brňany, jejichž životy ovlivňují, musel nést pečeť alespoň částečně literární kvality, jakou disponovaly pradědovy texty. A tak tomu bohužel není. Jak stavbou, tak stylistickým uchopením připomíná jeho jakoby náhodně nahozený a rozvíjený příběh nejvíce ze všeho snaživou slohovku žáka základní školy. Což sráží čtivost a přitažlivost poněkud zmateného vyprávění o strašidlu, které si vyhlédlo coby svého přítele obyvatel čínžáku v Orlí ulici, k nule. Nadto se tentokrát poměrně značně nepovedla ani grafická úprava knihy od Kateřiny Wewiorové. Škoda přeškoda.

Zasvěcený pohled do říše ledu

Absolvent i vedoucí Geografického ústavu brněnské Masarykovy univerzity, geograf a především zakladatel i dlouholetý vedoucí samostatné české stanice J. G. Mendela na Antarktidě Pavel Prošek sepsal své angažmá v této oblasti i poznatky o této části světa do výpravné, ale až kupodivu čtivé a široké

čtenářské obci přístupné knihy **Setkávání s Antarktidou**. S množstvím autentických fotografií, mapek i grafů ji vydalo brněnské nakladatelství Books & Pipes, které nešetřilo na kvalitním papíře ani na dobré reprodukci všech obrazových materiálů.

Což by samozřejmě nestačilo, pokud by text nebyl tak zajímavý a do hloubky poučený, jako je tomu z pera mnohonásobného vedoucího zdejších expedic, jenž tento student a odlehlý kout naší planety očividně miluje. Vynikající je nejen shrnutí historie objevování tohoto kontinentu, ale především autentické svědectví o životě na základně, jež naprosto ústojně doprovázejí přírodovědné poznatky, které jsou v mnoha případech dílem brněnských vědců v čele s autorem knihy. Kontinent, k němuž se nyní upírá pozornost klimatologů i kvůli od-távání zdejšího ledu, popsal v Česku ten nejpovolanější. A navíc s myšlením realistického vědce, ne politického aktivisty.

Setkávání s Antarktidou Zakladatel polární stanice Pavel Prošek seznamuje čtenáře s mrazivým kontinentem. Vydalo Books & Pipes. Cena: 499 Kč

Arnošt Goldflam
Brno, ty město mých snů

Větrné mlýny

Brno, ty město mých snů Herec Arnošt Goldflam vzpomíná na své mladé roky v Brně 70. a 80. let. Vydaly Větrné mlýny. Cena: 369 Kč